

Vergaderjaar 2024–2025

36 740 XVI

**Jaarverslag en Slotwet van het Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn en Sport 2024**

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;
2. de begrotingsstaten inzake de agentschappen van dit ministerie;

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Fleur Agema

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELLEN (SLOTVERSCHILLEN)

1 Leeswijzer

De beleidsmatige mutaties en technische mutaties groter of gelijk aan de ondergrenzen in onderstaande staffel worden op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In de begrotingsstaat zijn de wijzigingen op de begrotingsstaat van het jaar 2024 voor de begroting van het ministerie van VWS (XVI) opgenomen. Deze dient ter autorisatie van de mutaties in de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten in de Slotwet.

Ten opzichte van de tweede suppletoire begroting 2024 ontstaat samengevat het volgende beeld:

A. Verplichtingen

Het totaal van de bijgestelde verplichtingen is minus € 369,8 miljoen.

B. Uitgaven

Het totaal van de bijgestelde uitgaven is minus € 271,3 miljoen.

C. Ontvangsten

Het totaal van de bijgestelde ontvangsten is plus € 106,4 miljoen.

De mutaties uit de Slotwet 2024 leiden tot een verplichtingenbudget van € 39,6 miljard, een uitgavenbudget van € 38,2 miljard in 2024 en een ontvangstenbudget van € 1,1 miljard.

2 Beleidsartikelen

2.1 Artikel 1 Volksgezondheid

Toelichting

Verplichtingen

De € 416,7 miljoen lagere verplichtingen worden verklaard doordat uitgaven zijn uitgesteld of niet meer zijn gedaan. Voor de uitvoering van Dienst Vaccinvoorziening en Preventieprogramma's (DVP) in 2025 is de verplichting niet aangegaan in 2024 maar in Q1 2025. Hiervoor was wel ruimte in 2024 gereserveerd waardoor € 162 miljoen aan verplichtingenruimte vrijvalt. Ook is de RIVM-opdrachtenbrief 2024 pas in 2025 verstuurd, waardoor de verplichting pas in 2025 is aangegaan. Hierdoor blijft € 314 miljoen ruimte onbenut. Voor het uitgavenplafond 2029 was geen verplichting vastgelegd voor ZonMw terwijl de opdrachtbrief wel in december 2024 is verstuurd. Hierdoor is de verplichtingenruimte met

€ 278,5 miljoen opgehoogd. Doordat er minder COVID-19 opdrachten zijn uitgezet en door vrijval van gereserveerde middelen voor afkoop testcontracten is in 2024 € 34,8 miljoen verplichtingenruimte vrijgevallen.

In de veegbrief 2024¹ is gemeld dat het verplichtingenbudget is verhoogd met € 3,9 miljoen in verband met een verbouwing van de locatie voor de opslag van vaccinaties.

Uitgaven

1. Gezondheidsbeleid

Bijdrage ZBO's/RWT's

Op dit instrument is sprake van een onderuitputting van € 8,5 miljoen. Dit is onder andere veroorzaakt doordat het programma Ondersteuning regionale samenwerking van € 6,8 miljoen niet is opgenomen voor programmering bij ZonMw.

2. Ziektepreventie

Opdrachten

Onder andere doordat er minder COVID-19 opdrachten zijn uitgezet en door de vrijval van gereserveerde middelen voor de afkoop van testcontracten (in totaal € 29 miljoen), is er op dit instrument sprake van een onderuitputting van € 32,3 miljoen.

Ontvangsten

De hogere ontvangsten op dit artikel van € 86,7 miljoen worden voornamelijk verklaard door een terugboeking vanuit de overlooppost van ZonMw van € 66,4 miljoen. Uit de jaarrekening 2023 van ZonMw blijkt dat de toegestane hoogte van de overlooppost wordt overschreden. Op basis van de wet- en regelgeving dient ZonMw deze overschrijding terug te betalen. Verder is € 5,4 miljoen ontvangen voor de eindafrekening bevolkingsonderzoeken in 2023. Hiervan waren de verstrekte voorschotten hoger dan de realisatie. Daarnaast waren de ontvangsten op de bestuurlijke boetes hoger dan geraamd (€ 2,2 miljoen).

2.2 Artikel 2 Curatieve Zorg

Toelichting

Verplichtingen

Op dit artikel is sprake van een verhoging van circa € 63,2 miljoen aan verplichtingenruimte. In de Veegbrief 2024¹ is gemeld dat om de verplichting van instellingssubsidies op het terrein van medisch-specialistische zorg in 2025 aan te kunnen gaan in 2024, een verhoging van het verplichtingenbudget nodig was van € 33 miljoen. Ook was er onvoldoende verplichtingenruimte voor de kasuitgaven aan Pallas. Daarvoor is het verplichtingenbudget verhoogd met € 4,7 miljoen. Daarnaast betreft dit ook ophoging van de verplichtingen voor Veelbelovende Zorg van € 33,5 miljoen omdat de openstaande verplichting in 2024 gelijk te trekken met de verantwoording over 2024.

Uitgaven

1. Kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg

¹ Kamerstuk II 2024/25, 36600-XVI, nr.153

Bijdragen aan agenschatschappen

Dit instrument is € 6,7 miljoen hoger uitgevallen. Dit komt onder ander door het hoger uitvallen van de kosten voor publieke taken van het CBG (€ 4,6 miljoen).

3. Ondersteuning van het zorgstelsel

Subsidies

De onderuitputting van circa € 13 miljoen wordt grotendeels veroorzaakt door de regeling Veelbelovende Zorg (VEZO). In 2024 zijn de uitgaven € 18,5 miljoen lager dan oorspronkelijk begroot.

Opdrachten

In de veegbrief² is gemeld dat zowel het kas- als verplichtingenbudget worden verlaagd met € 3,9 miljoen. Dit heeft te maken met de bijdrage die VWS levert aan het programma 'Leefstijl in de Zorg' dat gecoördineerd wordt door het ministerie van Economische Zaken (EZ). Hiervoor is budget overgeheveld naar de begroting van het ministerie van EZ en wordt het budget met € 3,9 miljoen verlaagd op de VWS-begroting.

Ontvangsten

De ontvangsten op dit artikel vallen circa € 19,7 miljoen hoger uit. Dit komt onder andere door dat de ontvangsten van burgers met een betalingsachterstand in de premiebetaling Zvw hoger was dan oorspronkelijk geraamd.

2.3 Artikel 3 Langdurige zorg en ondersteuning

Toelichting

Verplichtingen

De lagere verplichtingen op dit beleidsartikel van € 22,8 miljoen kunnen gedeeltelijke worden verklaard doordat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) niet het volledige geraamde bedrag besteed heeft. Hierdoor valt € 49,8 miljoen aan verplichtingenruimte vrij. Daarnaast was het budget voor het vastleggen van de verplichtingen 2024 en 2025 voor de BIKK (bijdrage Kosten Kortingen) hoger dan werkelijk benodigd (€ 42,9 miljoen). Voor de stimuleringsregeling zorggeschikte woningen zijn in 2024 voor € 36,7 miljoen verplichtingen aangegaan voor 2025 waarvoor de verplichtingenruimte is opgehoogd.

Uitgaven

1. Participatie en zelfredzaamheid van kwetsbare groepen

Subsidie

Er is sprake van hogere uitgaven op het instrument subsidies van € 5,7 miljoen. Dit komt voornamelijk doordat een mutatie bij de 2e suppletoire begroting per abuis verkeerd is geboekt. Hierbij is het instrument subsidies onterecht verlaagd met € 10,6 miljoen. Dit had moeten plaatsvinden op het instrument Storting/onttrekking begrotingsreserve.

Storting/onttrekking begrotingsreserve

Er is sprake van een onderuitputting op dit instrument van € 12 miljoen. Dit komt voornamelijk doordat een mutatie bij de 2e suppletoire begroting

² Kamerstuk II 2024/25, 36600-XVI, nr.153

per abuis verkeerd is geboekt. Hierbij is het instrument subsidies onterecht verlaagd met € 10,6 miljoen. Dit had moeten plaatsvinden op het instrument Storting/onttrekking begrotingsreserve

2. Langdurige zorg tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten

Subsidies

De onderuitputting van circa € 12,1 miljoen komt voornamelijk door onderuitputting op de stimuleringsregeling zorggeschikte woningen (€ 6,6 miljoen)

Ontvangsten

Op dit artikel is een hogere ontvangst van € 8,3 miljoen gerealiseerd door hogere terugontvangsten van de SVB op de vaststelling van de uitvoeringskosten trekkingsrecht Pgb en door voorschotten van RVO die zijn afgerekend.

2.4 Artikel 4 Zorgbreed beleid

Toelichting

Verplichtingen

De hogere verplichtingenruimte van € 83,6 miljoen is met name veroorzaakt door het aangaan van verplichtingen voor (1) de contractafspraken met een zorginstelling en (2) subsidies voor jeugdzorg en sport op de BES-eilanden in 2025. Hierdoor wordt het verplichtingenbudget met € 69,7 miljoen verhoogd. Deze verplichtingen moeten in 2024 worden aangegaan om zorgcontacten tijdig aan te kunnen gaan. Dit is gemeld in de Veegbrief 2024³.

Uitgaven

2. Opleidingen, beroepenstructuur en arbeidsmarkt

Subsidies

Er is sprake van onderuitputting ter hoogte van € 9,9 miljoen. Dit wordt met name veroorzaakt doordat er € 10,6 miljoen minder nodig is geweest voor de regeling Inrichten Opleidingsstructuur Wijkverpleging (IOW).

Zorg, welzijn en jeugdzorg op Caribisch Nederland

In totaal is er, doordat een aantal projecten op het gebied van jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning niet (volledig) is uitgevoerd, een onderuitputting ontstaan van € 4,7 miljoen. Dit is veroorzaakt doordat facturen van de plaatsingen van kinderen in EUNL over het jaar 2024 niet allemaal zijn ontvangen en dus niet in 2024 betaald zijn.

2.5 Artikel 5 Jeugd

Toelichting

Uitgaven

3. Effectief en efficiënt werkend jeugdstelsel

³ Kamerstuk II 2024/25, 36600-XVI, nr.153

Subsidies

Dit instrument laat een onderuitputting zien van € 2,3 miljoen. Dit komt omdat er voor onder andere het thema «regionalisering en standaardisatie» de uitvoering lager is dan verwacht (€ 0,2 miljoen) en door het programma «terugdringen residentiële jeugdhulp» waar minder is gerealiseerd dan was begroot (€ 1,9 miljoen).

Ontvangsten

De ontvangsten op artikel 5 vallen hoger € 3,1 miljoen uit door onder andere de verkoop van panden/waarborghypotheek (€ 2,5 miljoen).

2.6 Artikel 6 Sport en bewegen

Toelichting

Verplichtingen

Op dit artikel is het verplichtingenbudget verhoogd met € 55 miljoen. Dit betreft het vastleggen voor de instellingssubsidie voor NOC*NSF van € 51,5 miljoen. In de Veegbrief 2024⁴ is het verplichtingenbudget daarnaast verhoogd in totaal met € 5 miljoen. Dit was noodzakelijk voor het kunnen vastleggen van een meerjarige subsidieverplichting op de BOSA-regeling.

Ontvangsten

Door hogere ontvangsten voorkomend uit voornamelijk de subsidieregeling BOSA en de SPUK Sport is het ontvangsten budget € 4 miljoen hoger dan geraamd.

2.7 Artikel 7 Oorlogsgetroffenen en Herinnering Tweede Wereldoorlog

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget op artikel 7 is € 3,8 miljoen lager dan begroot. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een overschot op het budget van de uitvoeringskosten voor uitkeringen.

2.8 Artikel 8 Tegemoetkoming specifieke kosten

Toelichting

Verplichtingen

De lagere verplichtingen van € 117,2 miljoen hangen samen met de uitgaven op de Zorgtoeslag (€ 119,3 miljoen) en de Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten (€ 2,2 miljoen).

Uitgaven

Inkomensoverdrachten

Op basis van de gegevens van Dienst Toeslagen zijn de uitgaven Zorgtoeslag € 119,3 miljoen lager dan eerder geraamd. Op basis van gegevens van de Belastingdienst zijn de uitgaven in het kader van de Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten (TSZ) € 2,2 miljoen hoger dan eerder geraamd. Deze wijzigingen verklaren de onderuitputting van € 117,2 miljoen op dit instrument.

⁴ Kamerstuk II 2024/25, 36600-XVI, nr.153

3 Niet-Beleidsartikelen

3.1 Artikel 10 Apparaatsuitgaven

Toelichting

Verplichtingen

De lagere verplichtingen van € 11,5 miljoen worden verklaard door verscheidene mutaties die samenhangen met de lagere uitgaven zoals hieronder toegelicht. De grootste mutatie betreft een mutatie van € 23,3 miljoen doordat er vanuit DUS-I meerjarige verplichtingen zijn aangegaan in 2023 waar op dat moment geen verplichtingenruimte voor was begroot. Hierdoor valt er verplichtingenruimte vrij. Daarnaast worden de lagere verplichtingen ook verklaard door openstaande vacatureruimte van € 4,1 miljoen.

In de Veegbrief 2024⁵ is daarnaast het verplichtingenbudget verhoogd met € 6,2 miljoen. Dit is ten behoeve van het vernieuwen van het IT-systeem en hogere personele kosten van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in 2024. Ook is voor de meerjarige inhuur van WOO-juristen het verplichtingenbudget verhoogd met € 3 miljoen.

Uitgaven

Kerndepartement

Personele uitgaven

Een deel van de onderuitputting van € 30,2 miljoen wordt verklaard door inhuur externen van DUS-I. Voor een beperkt deel (€ 4,8 miljoen) is sprake van achterstand in de facturatie wat zorgt voor het vrijvallen van middelen.

Inspecties

Personele uitgaven

Zoals in de Veegbrief 2024⁵ is gemeld is het budget voor IGJ verhoogd voor het vernieuwen van het IT-systeem. Daarnaast wordt het budget verhoogd met € 5,8 miljoen voor de inhuur van externe ICT. Samen met nog kleine andere realisaties zorgt dit voor € 10,2 miljoen aan hogere uitgaven dan begroot.

Materiele uitgaven

Er is sprake van een onderuitputting van € 5,4 miljoen. Dit heeft voornamelijk als oorzaak meevallende kosten zoals reiskosten en representatie bij de IGJ van € 6 miljoen.

⁵ Kamerstuk II 2024/25, 36600-XVI, nr.153